

[Automatisk tekstet av Autotekst med OpenAI Whisper V3. Kan inneholde feil.]

[SPEAKER_01]

Lesing er en viktig del av det å studere, men det å lese er mer enn bare å pugge pensum.

Jeg har med meg en professor som mener at det er viktig å lese gode romaner for eksempel, uansett hvilket fag du studerer.

[SPEAKER_00]

Ja, det er utrolig viktig at skal du få et godt språk så må du eksponeres for godt språk, så da må du lese andre ting.

[SPEAKER_01]

Du hører på podkasten om akademisk skriving, som er laget av biblioteket ved Universitetet i Stavanger, Norduniversitet og Høyskolen i Østfold.

Jeg heter Ingeborg Marie Jensen og driver studieverksted ved Universitetsbiblioteket i Stavanger, og jeg har med meg Jora Yslin.

Du er matematiker og professor i medisinsk statistikk.

Du er manusforfatter og programleder for vitenskapsserier på NRK, Discovery Channel og VGTV, og du er opptatt av at vi må lese mye når vi skal skrive.

[SPEAKER_00]

Ja, altså vi må lese.

Den viktigste måten for å uttrykke seg i academia på er via tekst. Og da må vi kunne tekst skikkelig.

[SPEAKER_01]

Du er opptatt av skjønnlitteratur.

Hva har det med akademisk skriving å gjøre?

[SPEAKER_00]

Nei, akademisk skriving er jo en måte å skrive på, og mange føler jo at man blir litt sånn låst nede av den akademiske strukturen.

Men akademisk struktur er jo egentlig bare for å hjelpe oss med å få fram potensialet vi har.

Og det som er med din tekst når du skal skrive din akademiske tekst, er at det er din.

Og da må du også finne ut hvordan du snakker.

og da må du også eksponere deg for andre folk som skriver på andre måter, bruker andre ord og uttrykk, sånn at du finner ut av hvor du er oppi alt dette her.

Skjønnlitteratur er masse folk med sterke stemmer som skriver inspirerende historier, og bruker ord med ulike uttrykk på helt bestemte måter, så det er masse å lære av fra, og få inspirasjon til å skrive en bedre akademisk tekst.

[SPEAKER_01]

Så kan du jo bruke skjønnlitteraturen til å lese en slags faglig også,

[SPEAKER_00]

Ja, veldig.

Veldig mye skjønnlitteratur er jo basert på den virkelige verden som vi lever i. De tar tak i reelle problemer, og så skriver de om det på flammende og brennende vis.

Det betyr også at hvis du leser en bok om mellommenneskelige forhold og medisin og sykdom, så lærer du også noe om hvordan man kan snakke om sykdom og medisin og helse.

Leser du en skjønnlitterær bok om en oppdagelsesreisende, så lærer du noe om hva du vil si, og snakke om geografi og samfunn også.

Så skjønn litteratur gir deg en vei inn i fagfeltet som du skal skrive fra.

[SPEAKER_01]

så er det jo ganske godt å ha en sånn pause når du holder på å lese masse tunge ting.

Jeg bruker i hvert fall det selv når jeg studerer, at hvis du kjører deg litt fast, det er noe som er tungt å lese, at du kan ha gjerne en roman som er relevant da.

Så er det ikke bortkastet tid for studiene dine, men det er likevel en slags villeskjær i studiene.

[SPEAKER_00]

Ja, altså det er utrolig masse pensum og sånt som skal leses, og det er skikkelig tungt for hodet.

Og på et eller annet tidspunkt så går det ikke mer inn.

Og det å sitte og lese pensum bare for å lese ordene, det er jo ikke noe poeng.

Altså, poenget med å lese er jo å få informasjon inn i hodet.

[SPEAKER_01]

Du kan til og med bruke filmen, kanskje?

Ja.

[SPEAKER_00]

Ja, altså det å lese i gamle dager var jo det typiske å sitte ned med en bok.

Lese betyr egentlig bare å flytte informasjonen fra noen andre og inn i ditt eget hode.

Og det er mange måter å få informasjon inn i sitt eget hode på.

Høre på en podcast for eksempel gjør at du får inn informasjon som står i bøker, men det er en annen måte å få det inn på.

Gå på YouTube og se på videoklipp der av noen som snakker om noe vanskelig.

Altså Einsteins relativitetsteori, utrolig komplisert.

Det finnes massevis av gode, catchy forklaringer på YouTube som forklarer det på tre minutter.

[SPEAKER_01]

Da er vi litt over på det med pensum, sant?

Fordi at på studiene så har du masse pensum du skal lese.

Tusenvis av sider.

Det virker helt overveldende.

Hvor skal du begynne?

Hva skal du gjøre for å angripe dette her?

[SPEAKER_00]

Ja, du skal i hvert fall ikke begynne øverst i venstre hjørne og jobbe deg ned.

Altså det du skal er jo å gjøre det som litteraturen egentlig er ment til å hjelpe deg med.

Du skal få et overblikk og innblikk og innsikt og forståelse i et helt fagområde.

Og hva som er den riktige veien inn der, avhenger litt av hva du kan fra før, hvordan du lærer, hva du synes er mest interessant.

Og det betyr at man må hjelpe seg selv med å finne den veien inn.

Vi som leser masse og som har holdt på med dette her i mange, mange år,

Vi synes også at mye faglitteratur kan være tung første gang du blir eksponert for den, og da kan det være greit å gå på Wikipedia.

Les om det der, for der er det skrevet kort og catchy.

Det er ikke utfyllende nok, men det kan være et godt sted å begynne.

Les en populærvitenskapelig bok om det samme, som da gir deg et innblikk i fagområdet og setter inn en større kulturell kontekst.

Gå på YouTube, ikke sant?

Jeg synes også filmer, som du sa.

Det finnes masse gode filmer fra Hollywood som tar for seg ganske komplisert problematikk, men på en måte som gjør at du rekker å få tenkt litt og kontemplert litt i samme slengen.

Det å veksle mellom faglitteratur og andre enklere og lettere måter gjør at du får mer inn i hodet fortære enn bare å sitte og mase og kverne gjennom de der tunge fagbøkene.

[SPEAKER_01]

Ja, det tror jeg er fornuftig.

Og det er også det at hvis du kjører deg fast i noe, og ikke får det til, eller du synes det er for tungt, så har du ingen hensikt.

Du blir sittende og leser og leser på noe som er ultra vanskelig, og som ikke du skjønner noen ting av, da får du ikke brukt det til noe. Fordi tanken med å lese i akademia er jo at du skal bruke det til noe.

Du skal bruke det inn mot en tekst, eller du skal bruke det i en eksamensoppgave.

Og du får jo ikke brukt noe du ikke har skjønt.

Så da tenker jeg det er mye bedre å lese noe som er lett da.

[SPEAKER_00]

Ja, så det å lese en tung fagbok for å lese den, det er jo ikke noe poeng.

Da må du jo lese noe annet.

Det er informasjonen inn i hodet som er viktig.

Mange tror at det å sitte åtte timer på lesesalen, og nå leste jeg så og så mange sider, har en verdi i seg selv.

Det er jo ikke en konkurranse i å sitte flest timer og lese.

Det er jo en konkurranse i å lære mest.

Og det å lese bøker om igjen, jeg gjør det ofte.

Skjønte ikke noe av det første gang jeg leste.

Leser den en gang til, leser den en gang til, og så skjønner man mer

og mer.

Men da har man hatt stor glede av også å lese om den samme tingen på forskjellige måter av ulike forfattere og ulike medier.

[SPEAKER_01]

Og kanskje lese litt, som du sier, om de bøkene du skal lese.
Hvis noen har laget et sammendrag, eller det er gjerne et forår i boka, lese den på et annet språk først.
Kanskje hvis du skal lese en vanskelig fagbok på engelsk, har du kanskje utbyttet leseren på dansk eller norsk først, for å få en annen inngang til det.

[SPEAKER_00]

Jeg har også opplevd flere ganger at det har stått en bok på pensum, som helt sikkert er en god bok, men som jeg ikke skjønner.
Så jeg får ikke den informasjonen inn i hodet, og da kan jeg heller ikke bruke den i teksten min senere.
Så da har jeg gått til de gamle professorene eller eldre studenter og sagt, du,
Vi har den og den boka på pensum, men den funker ikke for meg.
Finns det et alternativ?
Og veldig ofte så gjør de jo det.
Ofte så er pensumbøker valgt fordi det er mange som liker innholdet, mange som liker hvordan den er skrevet.
Men du trenger ikke være en del av de mange.
Kanskje det finnes en annen bok som passer bedre for deg.
Pensum-listen er jo ikke en sånn sjekkliste hvor du får en stjerne i marginen fordi du har lest denne boka.
Det er for å sikre at man kommer igjennom et visst innhold.
Så her ligger det ganske mye handlingsrom for den som leser selv til å finne ut hvordan jeg kan finne min beste måte å få dette innholdet inn på.

[SPEAKER_01]

Men det er vel først og fremst et handlingsrom til å lese noe annet eller mer enn det som står i pensum, for pensum er jo derfor at du skal lese det.

[SPEAKER_00]

Dette skal du kunne, er det.

[SPEAKER_01]

Noen har tenkt at dette skal du orientere deg i.

[SPEAKER_00]

Ja, så fordelten med å gå på et universitet og en høyskole og studere, er at noen har lest alt dette før, og noen kan det før, og vet at en grunnbit og en grunnforståelse av dette faget, det dekkes veldig godt av disse bøkene her.
Derfor er det greit å forholde seg til den litteraturlista.
Men hvis den er litt tung, kanskje skjønnte du det ikke med en gang.
Så leter du litt rundt, leser skjønnlitterære bøker, går på YouTube, ser en film, snakker med noen andre, for den saks skyld, og får noen inputs.

Kanskje finnes det noen flinke forskere som har en blogg, som snakker om det de driver med, som er relatert, på en veldig levende og lekende måte, som gjør at det funker bra for deg.

[SPEAKER_01]

Kan du si litt om hva du skal med pensum?

Hahaha

Jeg tenker det er mange.

Vi ber jo studentene om å bidra med noe eget.

Vi sier at dere kommer her for dere skal bidra i den akademiske samtalen, i diskursen, i fagfeltet.

Vi vil ha de stemmene inn.

Vi presiserer ofte at de har erfaring, de har tanke, de har refleksjoner som vi mener at det er bruk for i faget.

Men kunne det ikke bare gått kjørt rett på da?

Hva skal det med dette pensummet?

Kan du forklare det?

[SPEAKER_00]

Ja, altså veldig ofte så vil man jo ha noen personlige erfaringer om ting, noe man har opplevd, noe man har tenkt.

Men din mening om noe er jo fortsatt bare din mening om noe.

Og det er forskjell på mening og fakta og informasjon.

Noe av det vi driver med i akademia er at vi prøver å være ankret mot fakt og informasjon, ting som faktisk stemmer og ting som er sant.

Hvis ikke det gjelder lenger, da kan alle bare drive å kaste meningen sine ut, og da er vi over på fake news og min mening er like god som din mening.

Vi er interessert i stemmen din og det du har å si, men det må settes i kontekst av alt annet vi også vet.

Veldig ofte så tenker man, åh, denne tanken som jeg tenker her, den er så genial.

Det bor altså noen milliarder mennesker på jorda, og vi har vært der i tusenvis av år.

Er virkelig du den første i universets historie som tenker denne tanken?

Antageligvis ikke.

Antageligvis er det andre som har tenkt lignende.

Og hvis du kan plassere din tanke, dine meninger, dine opplevelser inn i kontekst av hva andre har tenkt,

Noen som er enige med deg, noen som er uenige med deg, da legger du stein på stein på stein i dette kunnskapsuniverset som akademia skal være med å bygge opp.

Derfor blir pensum viktig, for der står det som er tenkt og gjort før, og det er inn i det byggverket du skal putte din lille stein.

[SPEAKER_01]

Jeg tror nok en del studenter tenker at pensum er et maksimum, og så kan de plukke det de tenker er nyttig derfra, men det er jo egentlig et minimum, sant?

Ja, absolutt.

Og så bør du egentlig orientere deg videre og bør lese mer enn det som står i pensum, men kanskje på andre måter.

Det er ikke sikkert alt trenger å være like tungt, det kan være litt andre ting.

[SPEAKER_00]

Nei, og så er det viktig at du ikke bare har lest det som er pensum, men at du også har skjønt det som står.

For når du skal ta og bruke pensum inn i din egen tekst for å formidle det du har lyst til å si, da skal du ikke gulpe opp andres tanker, det skal være din stemme i dette her, og da må du ha skjønt det sånn at du kan reformulere alt dette innholdet med dine egne ord, sånn at det passer til deg.

Så du må ha skjønt det, og man skjønner gjerne ikke noe før du har gått litt forbi det som er minimumen.

[SPEAKER_01]

Det er jo en fare for nå at vi bare har lagt stein til burden for disse stakkars studentene, fordi de skal ikke bare lese pensum, som står på pensumlistene, med kompendier og lærebøker, men de skal lese annen litteratur, annen vitenskapelig litteratur, og de skal lese skjønn litteratur, og de skal se på film når de studerer.

Vi har en annen podcast som handler om tidsplanlegging, så vi skal ikke gå alt for langt inn på det her, men hvordan tenker du at studentene skal klare alt dette?

[SPEAKER_00]

Jeg valgte å studere det jeg valgte å studere, fordi jeg hadde lyst til å studere akkurat det.

Dette var ting som jeg likte å holde på med.

Og jeg har det jo litt fortsatt sånn.

Nå jobber jeg på universitetet og jobber jo egentlig med ting som jeg selv oppfatter som hobbyen min.

Jeg synes jo ikke det å lese matematikk og statistikk og medisin egentlig er noe pes.

Jeg synes det er hyggelig, jeg liker å gjøre det.

Men jeg kan ikke lese det på den samme måten hele tiden.

Jeg må ha ulike måter å lese på, og på den måten å lese forskjellige typer tekster, litt skjønnlitterære bøker, litt akademiske tekster, scrolle litt rundt på Wikipedia og lese litt blogger og sånn, så får jeg inn mye informasjon.

Men man er nødt til å innse at for å få all denne faginformatjonen inn, så er dette her en fulltidsjobb.

Man må lese hele tiden.

Men man må også sørge for at hodet er klart for å ta inn all denne informasjonen som man skal ta inn.

Så når vi snakker om at man skal lese masse forskjellig, så handler det også om å gjøre lesing lystbetont.

Man synes det er gøy å lese om disse tingene.

Jeg ser en film på kvelden, ikke fordi jeg må se en film, men fordi det er en film med noe som jeg synes er spennende å se en film om.

Jeg tar et avbrudd i lesingen av de tungevitenskapelige artiklene, og sitter på, kurdiske sagt, på YouTube og ser på morsomme videoer, fordi jeg synes det er gøy å lære disse tingene her.

Jeg oppfatter ikke dette som å være stein til byen.

Jeg oppfatter dette mer som å være åpningen til et univers, hvor du

kan bade rundt i den informasjonen som du er så glad i, på masse forskjellige måter, og pensum er en av disse byggesteinene.

[SPEAKER_01]

Veldig bra.

Takk skal du ha.

Takk for at du kom og ville være med oss og snakke om lesing, og takk til dere som hørte på oss.

Husk å få med deg de andre podcastene våre om akademisk skriving, og lykke til i skrivearbeidet.